

INTRODUCTIE VAN LEERLIJNEN

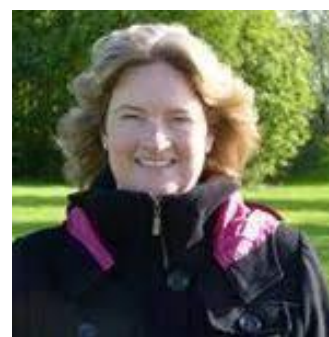
Femke Scheltinga

Femke.Scheltinga@itta.uva.nl

 LOWAN
ONDERSTEUNING ONDERWIJS NIEUWKOMERS

iTTA
Kennisinstituut voor
Taalontwikkeling

LEERLIJNEN LOWAN-PO

AAN BOD KOMT...

- Aanleiding en doelen
- Uitgangspunten
- De cyclisch: werken met leerlijnen

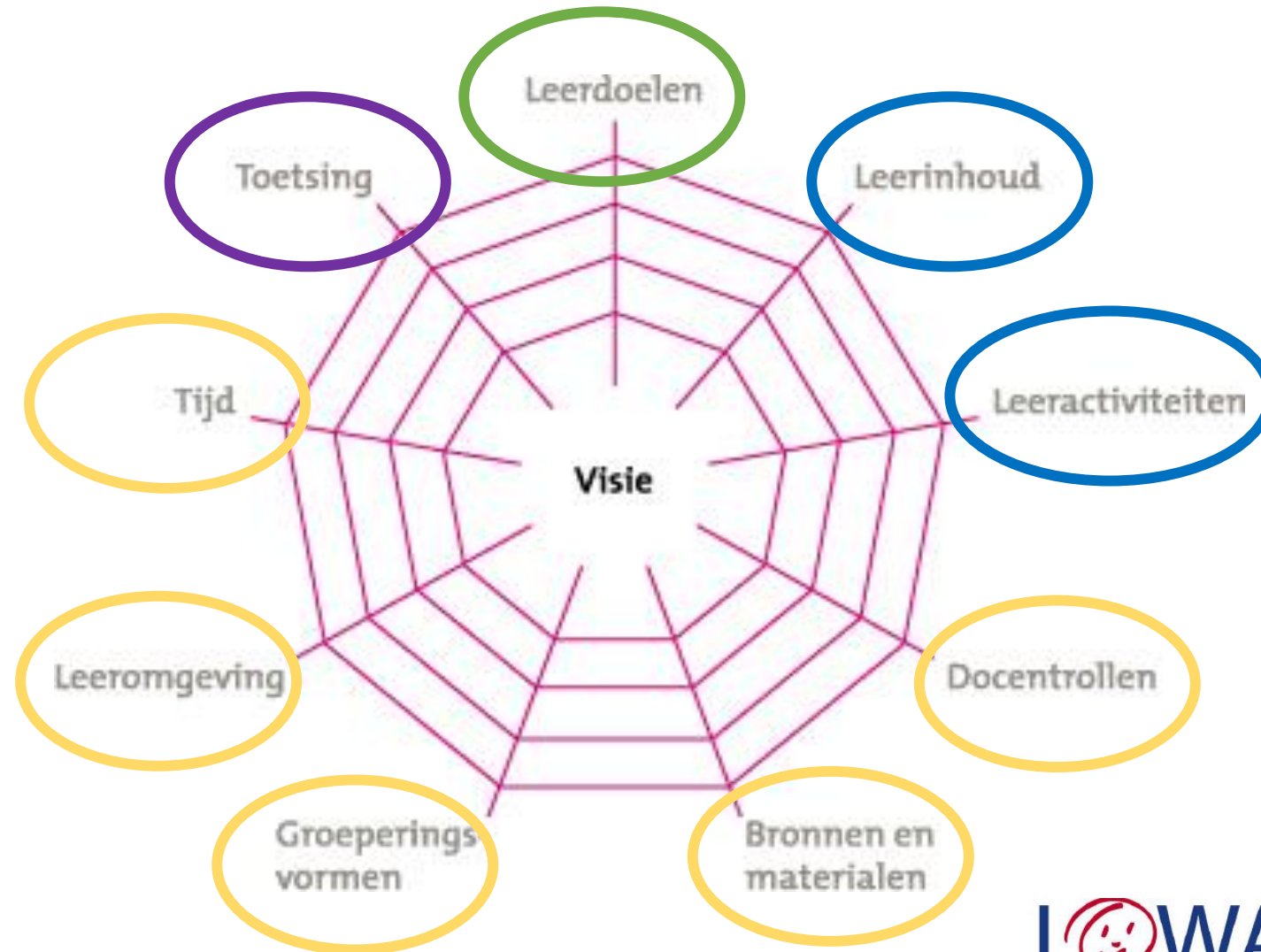
AANLEIDING: AANTAL KNELPUNTEN

- Verschil tussen gestelde doelen en behaalde doelen
- Toetsdoelen versus leerdoelen
- Monitoren blijkt lastig
- Verklarende factoren voor verschillen zijn divers
- Veel variatie tussen scholen
- Veel wisselingen in leerlingpopulatie en teams

GEFORMULEERDE WENSEN EN DOELEN

- Ontwikkeling van meer uniforme (landelijke) leerlijnen
- Leerlijnen en doelen gekoppeld aan aanbod en monitoring:
 - Inzicht vergroten
 - Handvatten voor beredeneerde keuzes in aanbod
 - Inhoud geven aan toetsdoelen
- Werkwijze die door individuele scholen op maat is in te zetten

LEERLIJNEN PLANNEN: SAMENHANGEND GEHEEL

Passend perspectief Nieuwkomers: OPP

- Verschillende domeinen
 - Technisch lezen
 - Spelling
 - Rekenen
 - Mondelinge taal
 - Woordenschat
 - Begrijpend lezen

UITGANGSPUNTEN EN WERKWIJZE

- Gebruik van bestaande brondocumenten: basis/inspiratie
 - O.a. doelen nieuwkomers, SLO, Expertisecentrum Nederlands
 - Keuzes uit doelen, 'vertaald' naar nieuwkomersonderwijs
- Doelen beschrijven expliciet wat ervaren leraren impliciet doen
- Doelen beschrijven de (streef)doelen voor goede doorstroom
- Doelen bouwen voort op kennis en vaardigheden die leerlingen al in hun thuistaal hebben

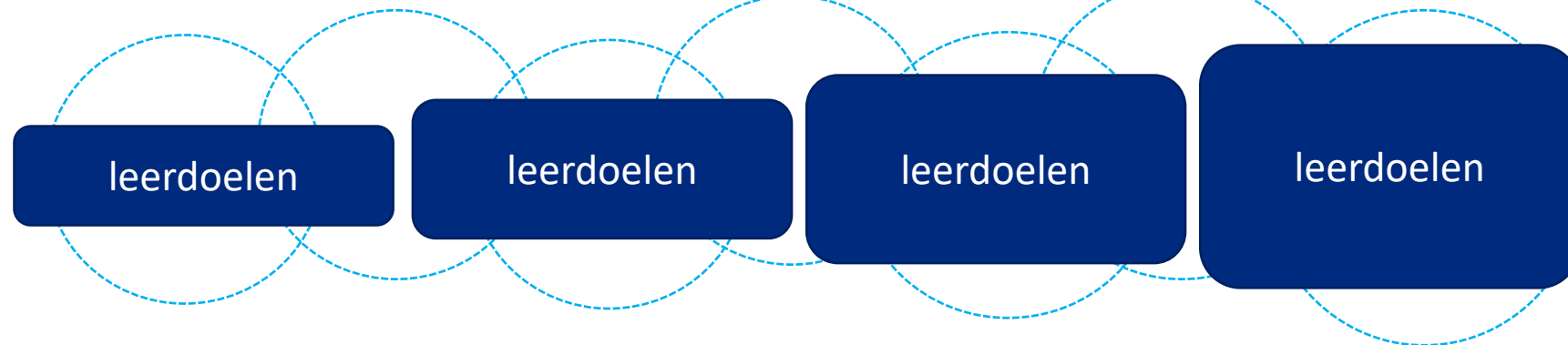
UITWERKING VAN LEERLIJNEN

Uitstroom
naar regulier
onderwijs

Leerlijn = wanneer moeten leerling wat kunnen en weten?

Leerdoelen 'leerling kan...'

Gedurende schooljaar > bepalen en aanpassen van leerstofaanbod

KEUZE VOOR LEERDOELEN - BEHEERSING

“De leerling kan...”

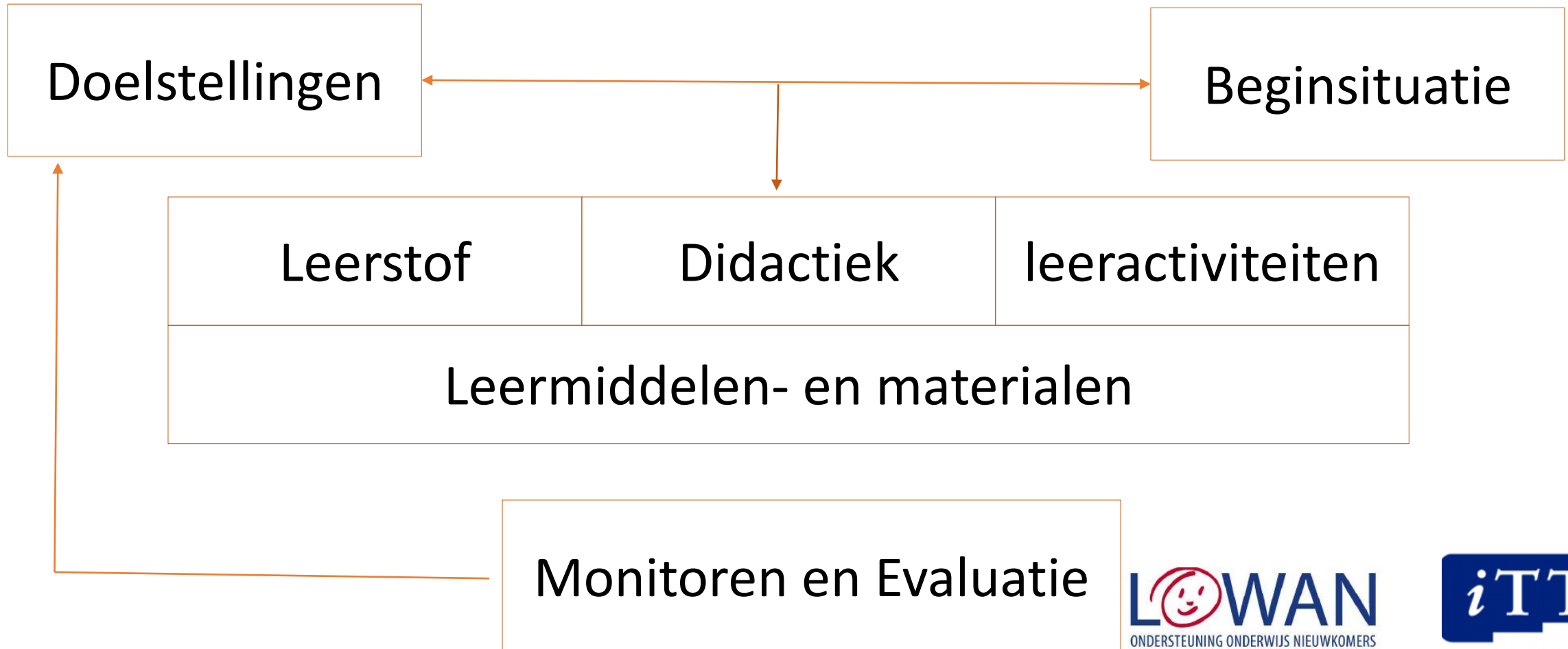
- Concreet en observeerbaar
- Meetbaar
- Aansprekend en herkenbaar
- Te specificeren naar de nieuwkomer

- Geen afvinklijst!
- Cyclisch
- Herhaald aanbod
- Differentiatie

STAPPEN IN PLANNEN VAN LEERDOELEN

1. Beginsituatie bepalen en doelen stellen
2. Onderwijsaanbod afstemmen en uitvoeren
3. Monitoren
4. Evalueren en bijstellen

CYCLISCH WERKEN MET LEERLIJNEN

STAP 1. BEGINSITUATIE EN DOELEN STELLEN

Onderwijservaring?

Leeftijd?

Welke
vaardigheden?

Welke
kennis?

- Beginsituatie inschatten: van intake naar eerste periode
- Tempo bepalen: verwachte/gewenste niveau
- Leerlijnen beschrijven niveaus met versnelling

UITGANGSPUNTEN VOOR BEGINSITUATIE

- Leeftijd
- Onderwijservaring
 - Denkvrage geformuleerd
 - Wat kunnen en weten leerlingen al in thuistaal?
- Taalverwant? **Hanteren we niet meer als strikt criterium....**
 - naar welk taalaspect kijk je?

UITWERKING VAN LEERLIJNEN

Overzicht leerdoelen | TECHNISCH LEZEN

6-8 jaar > groep 3-4

De leerling ...

Voorwaardelijke doelen

- ... begrijpt dat er een relatie tussen geschreven en gesproken taal bestaat **in de moedertaal** en/of **Nederlands**
- ... kan laten zien dat **Nederlandstalige** boeken worden gelezen van voor naar achter, bladzijden van boven naar beneden en regels van links naar rechts

Streefdoelen alle leerlingen

- ... kan frequente **mkm**-woorden vlot lezen zonder

Begin situatie

Ga bij de leerling na ...

- Kan de leerling lezen in de moedertaal of andere taal?
- Komt de leerling uit een geletterde (thuis)omgeving?
- Is de leerling bekend met het Latijns schrift?
- Wat zijn verschillen en overeenkomsten tussen de moedertaal en Nederlands in klanken en schrift?

Minimale doelen

- ... kan aangeboden klanken **van het Nederlands** herkennen en onderscheiden
- ... kan gesproken **mkm**-woorden met

DOELEN BEPALEN

- Wat moet de leerling kunnen en kennen?
- Terugredeneren
- Hoge verwachtingen!
- Waar mogelijk versnellen
- Geen lineaire ontwikkeling
- Mate van beheersing neemt toe
- Verschil tussen leerdomeinen

STAP 2. ONDERWIJSAANBOD AFSTEMMEN EN UITVOEREN

Onder andere:

- Verwervingsgericht (i.t.t. Toestingsgericht): functionele en communicatieve taken
- Rijke leertaken (met context): geïntegreerd taalaanbod
- Aandacht voor differentiatie
- Gelegenheid tot herhaling

STAP 2. ONDERWIJSAANBOD AFSTEMMEN EN UITVOEREN

Uitgangspunten:

- **WEL:** Wat moeten leerlingen kunnen en kennen?
= doelgericht
- **NIET:** Werkvormen en (leuke) oefeningen
= activiteitgericht

WELK(E) AANBOD/ONDERSTEUNING HEEFT DE LEERLING NODIG?

De leraar...

- spreekt leerlingen aan op receptieve kennis
- herhaalt in korte, correcte zinnen
- parafraseert
- biedt visuele ondersteuning
- houdt rekening met afstand tot de thuistaal
- et cetera....

STAP 3. MONITOREN

- Is de leerstof overgekomen?
 - Wat is het vervolgaanbod?
 - Wat doe je als leerstof niet is overgekomen?
- Keuze uit toetsen
o.a. methodeafhankelijk, methodeonafhankelijk, diagnostisch

STAP 3. MONITOREN

Aandachtspunten bij toetsing:

- Sluit inhoud toets aan bij leerdoelen en aanbod?
- Meet de toets wat je wilt weten of méér?
 - Is de instructie begrepen?
 - Is de leerling bekend met de opgaven?
 - Vraagt de toets om voorwaardelijke kennis?
 - Culturele kennis?

LEERDOELEN OF TOETSDOELEN?

- Wat betekent het als een leerling M3 of dle 5 niet behaalt? Belang van observeren...
 - *Specifieke rekentekens worden niet herkend?*
 - *Aantal klank-tekenkoppelingen zijn anders in de thuistaal en zijn nog lastig?*
 - *Leest zinnen aarzelend, woord voor woord?*

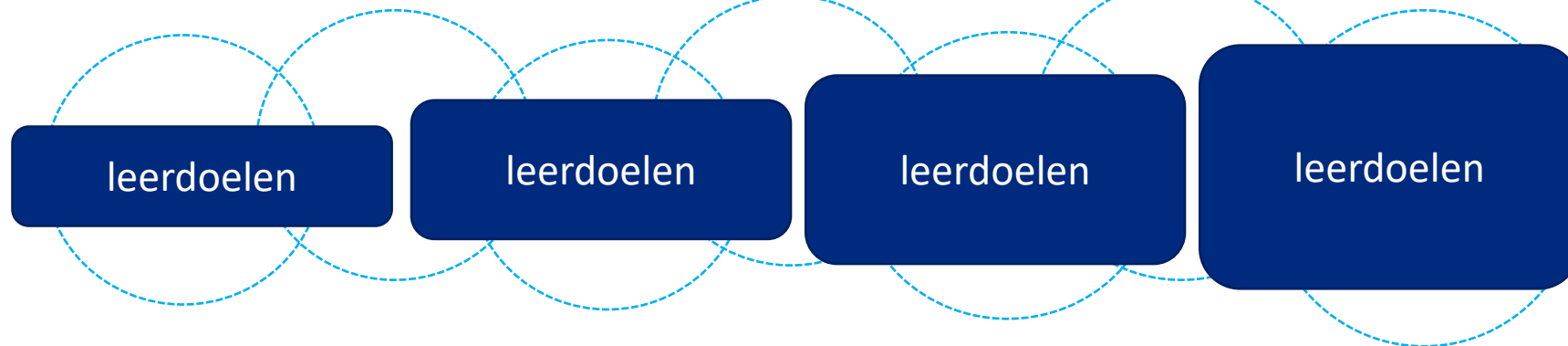
STAP 4. EVALUEREN EN BIJSTELLEN

Uitstroom
naar regulier
onderwijs

Leerlijn = wanneer moeten leerling wat kunnen en weten?

Leerdoelen 'leerling kan...'

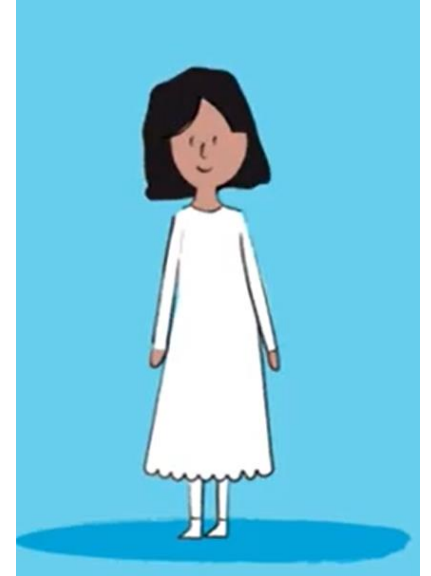
Gedurende schooljaar > bepalen en aanpassen van leerstofaanbod

Periodiek observatie en toetsing: zijn de doelen behaald?

HOE WERKT HET CONCREET?

Nada is 9 jaar oud. Ze komt uit Syrië. Ze heeft onderwijs gevolgd, kan lezen in Arabisch en kan hoofdrekenen. Beide ouders zijn hoog opgeleid.

- Naar welke groep stroomt ze idealiter door?
 - Leerlijnen voor groep 5-6
- Wat zien we in de eerste periode?
 - Zijn er hiaten (kijk terug) en wat gaat goed?
 - Leerdoelen per periode, versnellen waar mogelijk
 - Kritisch kijken naar de methode (niet van kافت tot kافت)

TOT SLOT

- Website blijft in ontwikkeling
- Op basis van ervaringen vinden aanpassingen plaats
- Animaties en extra toelichtingen
- Aansluiten bij eigen systeem./Schoolkr8

femke.scheltinga@itta.uva.nl

Websites die ter sprake kwamen

- www.moedint2.nl
- <https://meertaligheidentaalstoornissen.vu.weebly.com/>